

ECZACILIKTA BİLGİSAYAR KULLANIMI

Bilgisayarlar; teknik ve elektronik gelişmenin önde gelen buluşlarından biri olarak her alanında başarı ile kullanılmaktadır.

Bilgisayar teknolojisinde sağlanan gelişmeler sonucu yetenek sınırları genişlemiş, kullanım kolaylıkları çoğalmış ve maddi değerler ulaşılması güç olan sınırların altına inmeye başlamıştır.

Mikro bilgisayarlar olarak adlandırılan bilyutları küçük ama yetenekleri ne kapasiteleri oldukça gelişmiş olan sistemler yaygın biçimde kullanılmaya başlanmış, hatta evlere kadar girip insan yaşamının ve çalışmanın ayrılmaz parçaları olma yolunda hızla genişlemektedir.

Sınai ve ticari pek çok kuruluş özellikle artan iş kapasiteleri karşısında; işlerin zamanında ve hatasız olarak yürütülebilmesi sorununun çözümünü bilgisayar sistemlerde aramaktadır.

Özellikle çok fazla bilginin bir araya getirilmesi; gerektiğinde ayrılması; bölümler, halinde yada kümülatif olarak sonuçlarının alınması bilgisayarlarla çok kısa bir zaman sürecinde sağlanabilmektedir.

Hepsinden önemlisi; değişen ve gelişen koşullar karşısında yöneticinin, yönetime ilişkin kararları doğru olarak ve zamanında alabilmesi gibi zorunluluklar karşısında en geçerli çözümlü olarak bilgisayarlar görülmekte ve kullanıma ağırlık verilmektedir.

Eczacılık sektörün de bilgisayarı çok yönlü olarak kullanmayı gerektiren bir yapıdadır. Gerek bilgi depolamak ve ayırtırmak ile gerekse ticari ve sınai işletmelerin ürün değerlendirme, imalat programları; satış öncesi hazırlıkları yapabilme satış tahibi, satış sonrası hizmetleri düzenleyebilme gibi çok değişik alanlarında kullanılabilmektedir.

ECZANELER DÜZEYİNDE; Öncelikle ilaç ve hasta tahibi alanlarında, siparişlerin düzenlene-

bilmesi; stokların değerlendirilebilmesi, kratik stok seviyelerinin tespiti, ilaç-ilaç; ilaç-besin etkileşmelerinin bilgilerinin çok seri olarak ulaşılmasını sağlayıcı biçimde arşivlenmesi; başvuran hastaların kayıt edilerek daha önceki başvurularında kullandıkları ilaçların bilgisine ulaşılması varsa ortaya çıkmış yan etkilerin kayıt edilerek gerektiğinde hastaların ve hekimin uyarılması gibi olanakların bilgisayarlarla sağlanabilmesi mümkün görülmektedir.

Ayrıca mali alanlarda, muhasebe ve fatura takibi işlerinde basit kullanımlar ve özel, ilaçların, kayıtlı olma zorundaki ilanların sunulması ve izlenmeside sağlanabilmektedir.

ECZA DEPOCULUĞU ALANINDA; Bilgisayar başarı ile kullanılmaktadır. Özellikle çokça yoğun eczane - depo ilişkilerinde önemli ölçüde hız ve hatasızlık kazandırabilmektedir.

Önemli şartlarından biri piyasa istikrarı olmakla birlikte; birim ilaçların dönemsel hatta aylık - günlük gibi kısa zaman aralıklarında satış durumlarının ve dağılımlarının tespitine olanak sağlanabilmekte böylece kritik stok seviyelerinin saptanması; siparişlerin buna göre düzenlenmesi atıl stokların önlenebilmesi yararları sağlanmaktadır.

Çok değişik şekilde kullanılabilir bir sipariş alma ne siparişi alma ne siparişi karşılama sistemi kurulabilir. Özellikle çok kullanıcı sistemler ile pek çok siparişin anında değerlendirilmesi yapılabilir. Sevk edilen ilaçların faturalarının kısa sürelerde ve hatasız olarak düzenlenmesi gerçekleştirilebilir.

Günlük - aylık - yıllık gibi satış raporları ve ekstreler kısa sürelerde hazırlanabilir. Böylece müşteri ilişkilerinde düzenlilik ve sürekli mutabakat imkanları sağlanır.

Tahsilatların takibi ve ödemelerin düzenlenmesi sağlanabilir, finans yönetiminde verimlilik en üst düzeyde kullanılabilir.

KAYNAK:

Ankara Eczacı Odası Bülteni'nin 1986/4. sayı eki

TEKNOLOJİK GELİŞMELER

Genel ve özel muhasebe, işlemlerine bağlı olarak çeşitli ana ve yardımcı hesapların, muhasebe fişlerinin yevmiye ve büyük defter kayıtlarının envanter, aylık mizan, bilanço ve kar-zarar hesapları ile bağlantılı işlerin bilgisayarla yürütülmesi pratik ve sağlıklı sonuçlar vermektedir.

İlaçların kimlik bilgilerinin; adı, üretici firma, formülü, etken ve yardımcı maddeleri, farmasötek şekilleri, etkileri, yan etkileri, eşdeğerleri, saklanma koşulları; varsa değişik satış şartları v.b. ilaçla ilgili her türlü ticarîne sosyal bilgilerin depolanması, birleştirilmesi, ayıştırılması mümkündür.

İLAÇ ÜRETİMİ ALANINDA: Ürün planlanması, üretim safhaları ve satışa ilişkin çok amaçlı programların hazırlanmasına imkan verir, gelişmiş bir bilgisayar sistemi ile Otomasyonunun düzenli yürütülmesi ve **KALİTE KONTROLÜNÜN** kesin olarak sağlanması mümkün olabilir.

Üretimin her aşamasında doz ve miktar ayarlamalarının ve standardının hepsinde tektip olarak korunmasını sağlayabilir.

Dünyada kullanılan sistemlerde üretim prosesinde hatalar olduğu, üretimi durdurmaya gerek kalmadan, o ana kadar çıkmış ürünleri imha etmek gibi riskli sonuçlara vurdurmadan hatanın tespiti ve üretim sürecinde aksatılmadan giderilmesini sağlayıcı sistem ve programların varlığı bilinmektedir.

İnsan sağlığına verilen değerlerin göstergesi olan bu ürün kalitesinin şaşmaz doğruluğunu sağlayıcı sistem ve yöntemler mutlak kurulup geliştirilmelidir.

Ayrıca, çeşitli sağlık kuruluşlarında, Üniversitelerde, çok değişik amaçlı bilgi depolama işleri için bilgisayarlardan yararlanılabilir.

Merkezi anlamında; etkin madde, eşdeğerleri, benzerleri, etkileri - yan etkileri, etkileşimler taksiteleri, saklanma koşulları, dayanma ve yarılanma süreleri, etkilerinin takibi ve istatistikî bilgilerin alınması, fiat hareketleri, satış hacimleri

v.b. çok değişik konularda merkezi anlamda bilgi arşivleri ve değerlendirme; bilgi toplama ve yayma üniteleri bilgisayarlar yardımıyla kurulabilir.

Eczacılık sektöründe bilgisayar kullanılmaya başlanmasının geçmişi pek gerilere gitmektedir. Yeni yeni gelişmeye başlayan yöntemler ve sistemler, olmasın karşın bilgisayara yönelen kuruluşların ve birini kuruluş ve adeptasyon sıkıntılarını baştan başlayıp tek tek yaşamak zorunda kalmaktadır.

Bilgisayar kullanmaya başlayan ve bilgisayar sistemini kuran ayrı ayrı kuruluşlar amaç yönünden birbirine çok yakın olan programlar ve süreçler için ayrı ayrı emek ve zaman zarf etmektedirler.

Bu da işgücü, zaman ve maddi kayıplara yol açmaktadır. Bunun önlenmesi, belirli bir standartlaşmaya gidilmesi yolunda çaba harcanmasına bağlıdır.

Bunun başlangıcı ve en kolay sonuç verebilecek türde olanı ilaçların **KODLANMASINI** standart duruma getirilmesi olabilir - Üretim - Dağıtım - Eczane zincirinde tektip kodlanmış kimlik bilgilerini kullanmak (bu kod alfabetik, nümerik, alfa - nümerik, ve hatta optik okuyucu için çizgi sistemi bile olabilir.) sayısız yararlar sağlayacaktır.

İnsan hayatı ve sağlığının korunması, geliştirilmesi için sosyal ve çalışma hayatımızın modernleşmesine, yeniliklerine ulaşmak gerekli ve mutlu bir sonuç olacaktır.

Ecz. Atila UZGÖREN
(Ank. ECZA-KOOP İşletme Müdürü)

Reçetesiz İlaç cinayeti

Türk Eczacılar Birliği merkez heyeti üyesi Ezc. Adnan Ülkü, Türkiye'de OTC (rafta reçetesiz satılan ilaç) ilaç kullanımının çekici reklam kampanyasıyla yaygın hale getirilip yurttaşların sağlığı ile oynandığını söyledi ve "Bu bir cinayettir. Halkı sömürmekten başka bir şey değildir" dedi.

Adnan Ülkü, devlet denetiminden uzak seri ve ruhsat numaraları bulunmayan ne olduğu belirsiz bu ilaçların yan etkilerinin olup olmadığı araştırılmadan satışı yapıldığını belirterek şöyle konuştu:

"Bir madde ya ilaçtır ya da değildir. Eğer ilaçsa bunun ruhsatı olmalı, devlet kontrolünü yapmalı. Bu ilacın üzerinde formülü olmalı, dozajı belirlenmeli. Oysa bu ilaçların dozajının belirlendiğine dair bir işaret yok. İlaçlar yoğun reklam kampanyalarıyla tanıtılıyor. Sanki bu ilacı alan kişi hiç hasta olmayacak gibi reklam kampanyasının etkisiyle vatandaş hemen bakkala koşarak sebze ya da meyve alıncasına bu ilacı alıp kullanıyor, yan etkisinin olup olmadığını bilmeden. Aynı şekilde bir öksürük hapının reklamı da yapılıyor. Oysa doktora başvurmadan bu ilacı kullanan bir tüberkülozlu hasta iç kanama geçirebilir, ölebilir de.

"Tüm denetimlerden uzak ne olduğu belli olmayan bu ilaçların satışını yaygınlaştırmak buna izin vermek cinayettir. Sömürü düzenidir"

Kalp ilacı Nidilat bulunamıyor

Damar ve kalp hastalarının yüzde 80'inin kullandığı iki ilacın iki aydır eczanelerde bulunmadığı belirlendi.

Kalp ve damar hastalarının tedavisinde kullanılan Adalat ve Nidilat adlı ilaçların iki ayı

aşkın süredir piyasada bulunmadığı, hastaların ise zor durumda kaldıkları bildirildi.

Ankara Eczacı Odası Başkanı Ecz. Akın Çubukçu, kalp ve damar hastalıkları olan kişilerin yüzde 80'inin Birleşik Alman İlaç Firması tarafından üretilen 'Adalat'ı kullanmak zorunda olduğunu bildirirken, her yıl aynı zamanlarda bu sıkıntının yaşandığını söyledi. Çubukçu, şöyle konuştu:

"Eczacılar hastaları zor durumda bırakmak için genellikle bulunmayan ilacın yerine muadilini verir. Kalp ve damar hastalarının rahatlamasını sağlayan Adalat, iki ayı yakındır piyasada bulunmuyor, ancak bunun muadili olan Nidilat da hemen hemen 2 ayı aşkın bir süreye yakındır yok. Hem biz, hem hastalar zor durumda kalıyoruz. Hastaların yoğun talebi bazen yalvarmaya kadar gidiyor. Her şey ithal edilirken bu ilaçların, özellikle bu dönemde neden ithal edilmediğini anlamıyorum."

Rimel kanser yapıyor

İNGİLİZ UZMAN UYARDI:

Prof. Mc Callum, rimel yapımında kullanılan antim on maddesinin çeşitli cilt hastalıkları ile kansere neden olduğunu söyledi.

İlaca 2 ayda bir zam

YILBAŞINDAN BERİ 8 AYRI LİSTE
YAYINLANDI

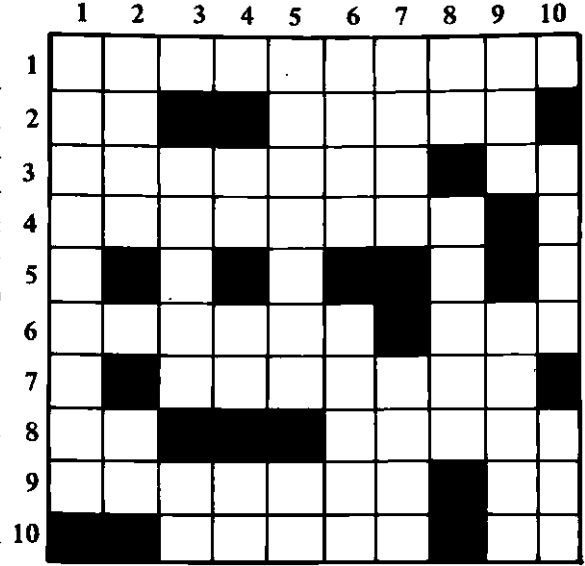
Bakanlık yetkilileri, firmaların zam istemesine, hammaddedeki döviz yükselmesine bağlı maliyet artışlarının neden olduğunu belirterek, zam gören ilaçların listesinin yakında açıklanacağını söylediler.

SOLDAN SAĞA

1. Bir ilaç adı (Ağrı kesici), 2. İran'ın Trafikteki simgesi, Bir şeyi yapmayı önceden isteme, maksat. 3. Bir ilaç adı, Holojenlerden birinin simgesi. 4. Boğan otundan çıkarılan ve hekimlikte de kullanılan zehirli bir madde. 5. – 6. Tıp dilinde titreme, Adalet ve doğruluk. 7. Bir ilaç adı (Buğu olarak kullanılır). 8. Müzikte bir nota, Bir hacim ölçüsü. 9. Bir pastil adı, Eski dilde su. 10. Samsun iline bağlı bir ilçe, Kırmızı.

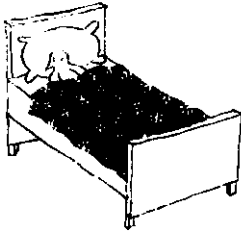
YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. İshalle başlayan bir hastalık adı. 2. Bir tarım aleti, İçinde yaşadığımız yer. 3. Bir ilaç adı (Öksürük için), Bir yiyecek. 4. Ayının evi, Bir nota, Kimyada renyumun simgesi. 5. Gümüş gibi parlak çok çabuk kirlenen bir elemen, Strosiyomun simgesi. 6. Vefa borcu, Kan uyumsuzluğında kullanılan bir iğne. 7. Karşılıklı veya karşılıksız mal olarak verilen, Bir devre adını vermiş çiçek. 8. Kuzu sesi, Bir bayan adı. 9. Tezgah üzerinde satılan ilaç-

ların İngilizce kısaltılmış şekli , Hoş koku. 10. Devlet ve din işlerini ayrı tutan, Kimileri uğur sayar.

Altay Martı

Atay Süzer

